

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum humilitas sit maxima virtutum? 5

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Vtrum humilitas sit potissima virtutum?

782

AD quintum sic proceditur. Videtur, quod humili-
tas sit potissima virtutum. Dicit enim Chryso-
stomus exponens illud quod dicitur * Lucae 18. de Pha-
risæo & Publicano, quod si mixta delictis humilitas
tam facile currit, ut iustitiam superbiæ coniunctam
transeat: si iustitiæ coniunxeris eam, quo non ibit?
Assillet ipsi tribunali diuino in medio angelorum.
Et sic patet quod humilitas præfertur iustitiæ. Sed
iustitia est præclarissima omnium virtutum, & inclu-
dit in se omnes virtutes: ut patet per Philosophum
quinto * Ethicorum. Ergo humilitas est maxima
virtutum.

2.d.33.g.
3.d.3. ad
6.
hom.5. de
incompre-
hensibili
Dei natu-
ra circa
med. t.5.
l.5.c.1. à
me. 10.5.

¶ 2 Præterea, Augustinus dicit in libro † de Verb.
Domini, Cogitas magnam fabricam construere cel-
studinis, de fundamento prius cogita humilitatis.
Ex quo videtur, quod humilitas sit fundamentum
omnium virtutum. Ergo videtur esse potior alijs vir-
tutibus.

in ser. 10
paulo a
pri. t. 10.

¶ 3 Præterea, Maiori virtuti maius debetur præ-
mium. Sed humilitati maximum debetur præmium:
quia qui se humiliat exaltabitur, ut dicitur Lucae 14.
Ergo humilitas est maxima virtutum.

¶ 4 Præterea, Sicut August. dicit in lib. * de vera
religio. Tota vita Christi in terris per hominem quem
suscipere dignatus est, disciplina morum fuit: præci-
pue humilitatem suam imitandam proposuit, dicens
Matth. 11. Discite à me, quia mitis sum & humilis
corde. Et Gregor. * dicit in Pastoral. quod argumen-
tum redemptionis nostræ inuenta est humilitas Dei.
Ergo humilitas videtur esse maxima virtutum.

c 16. non
procul a
fi. 10.1.
p. 3. c. 18.
non pro-
cul a pri.

SED contra est, quod charitas præfertur omnibus
virtutibus, secundum illud Colossen. 3. Super omnia
charitatem habete. Non ergo humilitas est maxima
virtutum.

RESPONDEO dicendum, quod bonum humanæ virtu-
tis in ordine rationis consistit: qui quidem principa-

liter attenditur respectu finis. Vnde virtutes theologice quæ habent vltimum finem pro obiecto, sunt potissimæ. Secundario autem attenditur, prout secundum rationem finis ordinatur ea quæ sunt ad finem. Et hæc quidem ordinatio essentialiter consistit in ipsa ratione ordinante: participatiue autem in ipso appetitu per rationem ordinato. Quam quidem ordinationem vniuersaliter facit iustitia, præsertim legalis Ordinationi autem facit hominem bene subiectum humilitas in vniuersali, quæ ad omnia: qualibet autem alia virtus quantum ad aliquam materiam specialem. Et ideo post virtutes theologicas & virtutes intellectuales quæ respiciunt ipsam rationem, & post iustitiam, præsertim legalem, potior cæteris est humilitas.

Ad primum ergo dicendum, quod humilitas iustitiæ non præfertur, sed iustitiæ cui superbia coniungitur quæ iam definit esse virtus: sicut e contrario peccatum per humilitatem remittitur. Nam & de Publicano dicitur Lucæ 18. quod merito humilitatis descendit iustificatus in domum suam. Vnde Chrysostomus dicit, Geminas bigas mihi accommodes, alteram quidem superbiæ & iustitiæ; alteram verò peccati & humilitatis: & videbis peccatum pervertens iustitiam non proprijs, sed humilitatis vincere viribus. Aliud verò videbis deuictum non fragilitate iustitiæ, sed mole & calore superbiæ.

Ad secundum dicendum, quod sicut ordinata virtutum congregatio per quandam similitudinem ædificio comparatur, ita etiam illud quod est primum in acquisitione virtutum, fundamento comparatur, quod primum in ædificio iacitur. Virtutes autem verè instruntur à Deo. Vnde primum in acquisitione virtutum potest accipi dupliciter. Vno modo, per modum remouentis prohibens. Et sic humilitas primum locum tenet, in quantum scilicet expellit superbiæ, cui Deus resistit, & præbet hominem subditum, & paratum ad suscipiendum influxum diuinæ gratiæ, in quantum euacuat inflationem superbiæ; vnde dicitur Iacob

ho. 5. in-
comprehē
sibili Dei
naturæ, &
me. 10. 5.

cobi quarto, quòd Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. Et secundum hoc humilitas dicitur spiritualis ædificij fundamentum. Alio modo est aliquid primum in virtutibus directè, per quod scilicet iam ad Deum acceditur. Primus autem accessus ad Deum est per fidem, secundum illud Hebræorum vndecimo, Accedentem ad Deum oportet credere. Et secundum hoc fides ponitur fundamentum, nobiliori modo quàm humilitas.

Ad tertium dicendum, quòd contemnti terrena promittuntur cœlestia, sicut contemntibus diuitias terrenas promittuntur cœlestes thesauri: secundum illud Matthæi sexto, Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, sed thesaurizate vobis thesauros in celo. Et similiter contemntibus mundi gaudia, promittuntur consolationes cœlestes: secundum illud Matth. 5, Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. Et eodem modo humilitati promittitur spiritalis exaltatio: non quia sola ipsam mereatur, sed quia eius est proprium contemnere sublimitatem terrenam.

Vnde Augustinus dicit * in libro de Pœnitentia, Ne putes eum qui se humiliat semper iacere, cum dictum sit, exaltabitur: & ne opineris eius exaltationem in oculis hominum per sublimitates fieri corporales.

in lib. de pœn. med. dic. c. 1. post med. 10. 9.

Ad quartum dicendum, quòd ideo Christus præcipue nobis humilitatem commendauit: quia per hoc maximè remouetur impedimentum humane salutis, quæ consistit in hoc, quod homo ad cœlestia & spiritalia tendat, à quibus homo impeditur, dum in terrenis magnificari studet. Et ideo dominus vt impedimentum salutis auferret, exteriorem celsitudinem contemnendam monstrauit per humilitatis exempla. Et sic humilitas est quasi quædam dispositio ad liberum accessum hominis in spiritalia & diuina bona. Sicut ergo perfectio est prior dispositio, ita etiam charitas & alie virtutes, quibus homo directè mouetur in Deum, sunt potiores humilitate.

heologi
tunc potif
fundum
n. Et hæc
osa rario
betur per
nem vni
rdinatio
mitas in
n alla vir
n. Et ideo
desuiles
iam, præ
s.
itas iusti
conungi
ratio pec
de Publi
tis desen
soll. * di
ram quæ
humilita
non pro
erò vide
ole & cu
linata vir
nem ædifi
imium in
tur, quod
ere infir
e vnum
odem re
locum
dian, cui
& paru
z, in quan
dicitur la
cobi